

Postupak protiv Predraga Gužvića okrivljenog za ratni zločin protiv civilnoga stanovništva

Županijski sud u Požegi

Predmet: K-22/00; ratni zločin protiv civilnog stanovništva, čl. 120. st.1 OKZ-a RH

Optužnica: Kt-15/97od 23. lipnja 1997.godine

Optuženi: Predrag Gužvić (suđenje u odsutnosti)

Žrtve: Stjepan Picek (zlostavljan)

Zastupnik optužnice: Krešimir Babić, ŽDO u Požegi

Branitelji: Mira Matić-Primorac, braniteljica po službenoj dužnost

Vijeće za ratne zločine:

Sudac Žarko Kralj, predsjednik Vijeća

Sutkinja Jasna Zubčić, članica Vijeća

Sudac porotnik Ivica Pavlović, član Vijeća

Sutkinja porotnica Slađana Pejaković, članica Vijeća

Sutkinja porotnica Dragica Trupina, članica Vijeća

Sažetak optužnice

Županijsko državno odvjetništvo u Požegi podnijelo je optužnicu broj: Kt-15/97od 23. lipnja 1997. g. Županijskom sudu u Požegi protiv okrivljenika Predraga Gužvića zbog kaznenog djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom - ratnoga zločina protiv civilnog stanovništva iz čl.120.st.1.OKZ-a RH.

Radi se o razdvojenom postupku u odnosu na Petra Baždara i Branka Bjelana. Baždar je u međuvremenu osuđen na 7 godina zatvora i umro je za vrijeme izdržavanja kazne, dok je protiv Bjelana kazneni postupak obustavljen zbog odustanka ŽDO-a u Požegi od kaznenog progona.

Okrivljenog se tereti da je dana 4. svibnja 1993. godine u Pakracu, u području razgraničenja, zajedno s Petrom Baždarom, naoružan i kao pripadnik paravojnih formacija tzv. "SAO Krajina", protivno odredbama Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba za vrijeme rata, uhitio Stjepana Piceka i predao ga vojnoj policiji "Krajine" koja ga je sprovela u zatvor u Staroj Gradiški, gdje je ostao do studenog 1993. godine kada je razmijenjen, dakle, da su, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba, drugoga protupravno zatvorili.

Tijek postupka

Glavna rasprava započela je 13. studenog 2007. godine i završila isti dan.

Vijeće nije bilo sastavljeno u skladu s člankom 13. st. 2. Zakona o primjeni statuta Međunarodnog kaznenog suda i progonu za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava. Nije bilo prigovora na sastav Vijeća.

Tijekom glavne rasprave nisu povrijeđene odredbe ZKP-a o javnosti iste.

Postupak su pratili monitori Centra za mir, nenasilje i ljudska prava - Osijek.

Dokazni postupak

Tijekom dokaznog postupka saslušan je svjedok-oštećenik Stjepan Picek, pročitani su spisi po prijedlogu optužnice te je izvršen uvid u spis K-27/99 (pročitana je obrana Branka Bjelana).

Personalni dokazi

Svjedok Stjepan Picek

Svjedok Stjepan Picek je rekao je da je prilikom vožnje biciklom ulicom Slunjskog odreda, a koja se nalazila u zoni razgraničenja, ušao u jednu napuštenu srpsku kuću. Ni danas mu nije jasno zašto je skrenuo u tu kuću. Sjeća se da je je namještaj u njoj bio razbacan. Tamo su ga zatekli i zarobili Predrag Gužvić, Petar Baždar i Branko Bjelan, naoružani puškama. Petar Gužvić ga pretražio i našao mu pištolj te mu ga uperio u čelo i prijetio da će ga ubiti. Bojao se je, jer je znao da je u cijevi poštolja metak. Odveli su ga u njemu nepoznatu drvenu baraku. Cijelim putem glava mu je bila prekrivena nekakvom vestom. Ispitivali su ga i pritom tukli po trbuhu i glavi. U jednom trenutku potekla mu je i krv iz uha. Petar Baždar ga je ispitivao, Bjelan je uglavnom šutio, a Gužvić je bio najagresivniji. Predali su ga tadašnjoj vojnoj policiji „Krajine“. U kući u koju je odveden je ispitivan o tome ima li djecu, gdje Hrvati drže oružje, koliko imaju oružja, i slično. Zatim su ga pripadnici «Vojne policije» odvezli u logor u Staru Gradišku gdje je ostao do 17. studenog 1993. godine kada je razmijenjen.

Materijalni dokazi

Izvršen je uvid u zapisnik o glavnoj raspravi u spisu broj K-27/99.

Zapažanje

U trenutku dok je saslušan oštećeni Picek, jedini i ključni svjedok koji potvrđuje optužnicu, **braniteljica po službenoj dužnosti, Mira Matić-Primorac, odvjetnica iz Požege, napustila je raspravnu dvoranu bez odobrenja Predsjednika Vijeća**, zbog, kako smo kasnije saznali, istovremene glavne rasprave na Općinskom sudu u Požegi. Glavna rasprava je nastavljena, iako je Predsjednik Vijeća, temeljem članka 306. ZKP-a, istu trebao odgoditi. Smatramo da je time počinjena bitna povreda postupka iz članka 367. st. 3., jer je Sud u tijeku glavne rasprave povrijedio pravo obrane, a to je moglo utjecati na presudu.

Obrana

Braniteljica nije bila prisutna tijekom cijele rasprave, niti je imala kakvih dokaznih prijedloga.

Braniteljica je u svom završnom govoru izjavila kako nema dovoljno podataka za kvalitetnu obranu, obzirom da je optuženik nedostupan. Smatra da se osuđujuća presuda ne može donijeti samo na temelju iskaza oštećenika, a da nema drugih materijalnih dokaza i činjenica, a oštećenik se kretao opasnim područjem, pa da je slijedom toga sporna i pravna kvalifikacija optužnice. Predložila je da se, zbog nedostatka dokaza, optuženik oslobodi optužbe.

Optužba

U završnom govoru zamjenik ŽDO-a rekao je da smatra da je nesporno dokazano da je optuženi Gužvić počinio kazneno djelo za koje ga se tereti, te je predložio da ga se proglasi krivim.

Presuda

Vijeće je objavilo presudu kojom se optuženi Predrag Gužvić proglašava krivim i osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 7(sedam) godina. Presuda je napisana u prosincu 2007. godine.

Analizirajući i ocjenjujući izvedeni dokazni postupak, a posebno iskaz oštećenog Stjepana Piceka, i činjenicu da je Petar Baždar za ovaj isti događaj ranije pravomoćno osuđen na 7 godina (zbog razdvajanja postupka), Vijeće je utvrdilo **da je dokazano** da je Predrag Gužvić počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. OKZ-a RH.

Žalbeni postupak

Zastupnik optužbe i braniteljica podnijeli su žalbu protiv ovakve presude zbog bitne povrede odredaba Zakona o kaznenom postupku iz članka 367. stavak 1 točka 1.(nepropisan sastav Vijeća).

Postupak su pratili Vlatka Jančić i Robert Adrić, promatrači Centra za mir, nenasilje i ljudska prava - Osijek.

Mišljenje

Postupak protiv Predraga Gužvića okrivljenog za ratni zločin protiv civilnoga stanovništva procesno ne zadovoljava uspostavljene standarde zakonitog i pravičnog suđenja.

Vijeće Županijskog suda u Požegi, pod predsjedanjem suca Žarka Kralja nepravomoćno je osudilo Predraga Gužvića, u odsutnosti optuženoga, na kaznu zatvora u trajanju od 7 (sedam) godina, za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, iz članka 120. st.1. OKZ-a RH, počinjenog u Pakracu tijekom 1993. godine. Predrag Gužvić proglašen je krivim što je u svibnju 1993. godine, u Pakracu, zajedno s Petrom Baždarom i Brankom Bjelanom, kao pripadnik paravojskih formacija, protivno odredbama Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba za vrijeme rata, uhitio civila Stjepana Piceka, dakle što je kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba drugoga protupravno zarobio.

Radi se o razdvojenom postupku u odnosu na Petra Baždara i Branka Bjelana. P. Baždar je u međuvremenu pravomoćno osuđen na 7 godina zatvora. Umro je za vrijeme izdržavanja kazne. Protiv B. Bjelana kazneni postupak obustavljen zbog odustanka ŽDO-a u Požegi od kaznenog progona.

Glavna rasprava u predmetu K-22/00 protiv opt. Predraga Gužvića održana je 13. studenoga 2007. godine na Županijskom sudu u Požegi. Po završetku dokaznog postupka, istog dana, Vijeće je donijelo i javno objavilo presudu. Tijekom provedenog postupka učinjene su **dvije bitne povrede kaznenoga postupka**, jedna u pogledu sastava sudskog vijeća a druga u pogledu prava okrivljenika na obranu.

Naime, učinjena je bitna povreda kaznenog postupka iz članka 367. st.1.t.1. ZKP-a, jer je **Vijeće bilo sastavljeno od 2 suca i 3 suca porotnika** iako je u Republici Hrvatskoj od 2003. godine, dakle, već 4 (četiri) godine, na snazi Zakon o primjeni Statuta Međunarodnog kaznenog suda i progonu za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava. U članku 13. st. 2. tog zakona izričito se navodi da vijeća županijskih sudova, pred kojima se provode suđenja zbog kaznenih djela ratnog zločina, čine po 3 (tri) suca koji se odlikuju iskustvom u radu na najslabijim predmetima. Očekuje se da sud koji provodi kaznene postupke za ratne zločine primjenjuje zakon koji je na snazi. Za zapaziti je da ni zastupnik optužnice, niti braniteljica, nisu imali primjedbi na ovakav sastav Vijeća.

Nadalje, tijekom dokaznog postupka, u trenutku dok je saslušavan oštećeni Picek, jedini i ključni svjedok koji potvrđuje optužnicu, **braniteljica po službenoj dužnosti, Mira Matić-Primorac, odvjetnica iz Požege, napustila je raspravnu dvoranu bez odobrenja Predsjednika Vijeća**, zbog, kako se kasnije saznalo, istovremene glavne rasprave na Općinskom sudu u Požegi. Glavna rasprava je nastavljena, iako je Predsjednik Vijeća, temeljem članka 306. ZKP-a, istu trebao odgoditi. Smatramo da je time počinjena bitna povreda postupka iz članka 367. st. 3., jer je Sud u tijeku glavne rasprave povrijedio pravo obrane, a to je moglo utjecati na presudu.

Braniteljica je ovakvim postupkom iskazala nepoštovanje Suda, a svom je branjeniku nanijela, možda, nenadoknadivu štetu. Naime, Zakon o odvjetništvu, u članku 7., kaže da su odvjetnici dužni pružati pravnu pomoć savjesno, te da imaju dužnost u granicama zakona poduzimati sve, što po njihovoj ocjeni može koristiti stranci kojoj pružaju pravnu pomoć.

Praksa suđenja za ratne zločine u odsutnosti, na način kako je ilustriran ovim primjerom je, s pravom, izložena kritici, te je nedopustivo da se 2007. godine takve prakse ponavljaju. Ujedno, ona otvara pitanje i trebaju li, odnosno, mogu li po svojim kapacitetima svi županijski sudovi u Republici Hrvatskoj biti stvarno nadležni u suđenjima za ratne zločine!?

Ukazujemo i na činjenicu da je Županijsko državno odvjetništvo u Požegi bez ikakvog obrazloženja i nakon nekoliko pisanih zamolbi, a i nakon osobnog upita člana monitoring tima zamjeniku ŽDO-a u Požegi Krešimiru Babiću, uskratilo monitorima preslik optužnice. Optužnica nakon pravomoćnosti

postaje javni dokument te smatramo da nije bilo ikakvog opravdanog razloga za ovakav postupak. Ujedno podsjećamo da, prema Ustavu, ali i prema Zakonu o državnom odvjetništvu, Državno odvjetništvo u svojim radnjama zastupa Republiku Hrvatsku, dakle sve njezine građane.